

POMANJKANJE KADROV UNDERSTAFFING

Dušan Petrovič

glavni urednik | Editor-in-chief

Drage bralke in bralci Geodetskega vestnika!

Tokratna številka Geodetskega vestnika na naslovnici prikazuje diplomante vseh prvo- in drugostopenjskih študijskih programov na Oddelku za geodezijo Fakultete za gradbeništvo in geodezijo Univerze v Ljubljani, zbrane na podelitvi diplomskih listin v zbornični dvorani univerze. Nekdaj rutinski vsakoletni dogodek ima letos vendarle globlji pomen. Najprej zaradi tega, ker je bil pripravljen po treh letih, ko smo se končno izvlekli iz primeža omejitev zaradi pandemije. Še bolj pa zaradi tega, ker naši diplomanti, novi strokovnjaki na področjih geodezije, geoinformatike in prostorskega načrtovanja, postajajo izjemno iskani. Geodetska uprava ob izrazitem staranju zaposlenih in v pomanjkanju novih geodetsko izobraženih strokovnjakov že leta zaposluje diplomante drugih strok in področij, podobno je v geodetskih podjetjih in na Geodetskem inštitutu, med seboj si prevzemajo najprodnornejše kadre. Ti vse pogosteje odhajajo v privlačnejša okolja, kjer se prav tako ukvarjajo z geoinformatiko, v tujino, kjer so prepoznavni po svojem znanju in širini razumevanja področja, ali pa tudi na povsem druga področja, kjer iščejo svoje življenjske izzive.

V izobraževalnih inštitucijah, kjer naj bi skrbeli za pritek kadrov, stanje ni mnogo boljše, tako na Srednji geodetski šoli kot na Oddelku za geodezijo UL FGG je starostna struktura pedagogov vse višja, čez nekaj let bo ob sedanjem trendu tudi tam zazijala luknja pomanjkanja. V srednji šoli je malo tudi dijakov. Na videz bolje je na fakulteti, razpisana vpisna mesta so praviloma vsako leto zapolnjena, a sta uspešnost študentov in s tem delež tistih, ki študij končajo, žal nizka, čas študija pa predolg. Na lanskem Geodetskem dnevu so skušali problematiko osvetliti na okrogli mizi, kjer so mnogi predstavniki vseh vej geodezije, pa tudi predstavniki prihajajočih diplomantov, podajali svoje poglede in predloge rešitev. Slišali smo o težavah premajhne prepoznavnosti stroke, podcenjeni vlogi geodeta v družbi, premajhnem številu vpisnih mest na izobraževalnih inštitucijah, prenizkih dohodkih predvsem mladih v geodetskih podjetjih, neprimernem delovnem času, izzivih terenskega dela in dela s strankami. S promocijskimi aktivnostmi bi morali vzpodbuditi mlade k boljšemu poznavanju geodezije, jih pritegniti s prikazom atraktivnosti poklica, s štipendiranjem podpreti njihovo izobraževalno pot in z višjimi dohodki prehiteti odhod začetnikov na druga področja.

Vse to pa so ukrepi, o katerih razmišljajo ali jih, zadnje morda bolj z obljubami kot dejanskimi ukrepi, uvajajo tudi mnoge druge stroke. V zadnjem času pač vse pogosteje poslušamo, kako na mnogih področjih,

pa ne zgolj v Sloveniji, primanjkuje osebja, delavcev, kadrov. Pomanjkanje je v zdravstvu, socialni oskrbi ranljivih, izobraževanju, gostinstvu in turizmu, gradbeništvu, industriji, informatiki. Vsi bi želeli najboljše, najbolj zavzete, predane, ki bi za še nekako sprejemljiv dohodek in delovne razmere »prispevali k razvoju stroke« ali, bolje, uspešnosti zaposlovalca. Ob tem prebivalstvo Slovenije ostaja bolj kot ne stabilno, pa še to na račun sicer v družbi ne prav ugodno sprejetega priseljavanja. Povprečna starost prebivalstva se hitro povečuje, mladi, ki jih je vse manj, pa imajo tudi vse drugačne življenjske navade in cilje. Jasno je torej, da je potencialnih mladih, ki se odločajo za področja izobraževanja, in nato tistih, ki vstopajo na trg delovne sile, vse manj, potrebe po kadrih na vseh področjih ob pričakovani in zahtevani neprestani gospodarski rasti v družbi pa vse večje. Te vse hitreje naraščajoče razlike pač ne moremo zapolniti z nobenimi promocijskimi akcijami in leporečenjem, če nam bo uspelo kratkoročno pridobiti nekaj več mladih v našo stroko, se bo to poznalo na še večjem pomanjkanju v drugih.

Ob vsem tem prebivalstvo sveta v nasprotju z »razvitimi okolji« strmo narašča, zaradi podnebnih sprememb in slabih delovnih in življenjskih razmer množice tvegajo vse, da bi se priselile v okolja, kjer je veliko pomanjkanje ljudi, pa jih, ker so zgolj »ekonomski migranti«, kategorično zavračamo, čeprav je ob preteklem velikem begunskem valu Nemčiji prav na račun sprejema priseljencev uspelo nekoliko zakrpati veliko pomanjkanje kadrov.

Strezniti se moramo kot družba, da naš način razmišljanja žal dolgoročno ni vzdržen. Ne moremo imeti nenehne gospodarske rasti, vse boljše življenjske ravni, vse manjše davčne obremenitve in vse bolj učinkovite »države«, čim manj priseljencev, vse več prostora in neokrnjene narave brez posegov. Razen če se zanašamo na tehnološki razvoj, na vse hitreje prodirajočo umetno inteligenco, ki bo lahko nadomestila mnogo osebja na različnih področjih dela. Bo – če in ko do tega res pride – nadomestila tudi nas?

V uredništvu Geodetskega vestnika smo zaokrožili prvo leto delovanja ekipe pod vodstvom novih glavnega in dogovornega urednika. Ekipe ostaja zavzeta in popolna, lahko rečemo, da vsaj pri nas kadrovskih težav (še) ni.

Dear Readers of Geodetski Vestnik!

The cover of this issue of Geodetski Vestnik features the graduates of all first- and second-level study programmes at the Department of Geodesy of the Faculty of Civil Engineering and Geodesy of the University of Ljubljana at the graduation ceremony in the university's assembly hall. The traditional annual event has a special significance this year. Firstly, it occurred three years after we finally broke out of the grip of restrictions imposed due to the pandemic. Even more meaningfully because the demand for our graduates, new experts in geoinformatics, and spatial planning, has been constantly rising. Due to the significant aging of the employees and the lack of new experts in the field of surveying, the Surveying and Mapping Authority of the Republic of Slovenia has been employing graduates from other professions and fields for years. The situation in geodetic companies and the Geodetic Institute of Slovenia is similar: everybody is striving to attract the most promising employees. As a result, people tend to move to more attractive environments, where they also deal with geoinformatics; some start working abroad, where their knowledge and expertise are properly appreciated; others even went to completely different areas, where they take on different challenges.

Also, the situation in educational institutions, where future professionals gain their skills, does not seem especially favourable; both at the Secondary School of Geodesy and at the Department of Geodesy of UL FGG, the share of older educators is increasing; given the current trend, we can predict a shortage in a few years. In addition, enrolment for the secondary school is low. On the face of it, things are better at the faculty. Advertised enrolment slots are usually filled every year, but the success rate of students; thus, the proportion of those who finish their studies is unfortunately low, and it takes too long for the students to complete their studies. Last year's Land Surveying Day tried to shed some light on the problem at a round table, where selected representatives of all branches of surveying, as well as representatives of future graduates, presented their views and suggested solutions. We heard about the problems of insufficient recognition of the profession, the undervalued role of the surveyor in society, the insufficient number of enrolment positions at educational institutions, insufficient incomes of young people, especially in private companies, inappropriate working hours, and the challenges of fieldwork and working with clients. Promotional activities to raise the visibility of surveying among young people should be organised; we could appeal to them by pointing out the attractiveness of the profession, help them achieve their career goals with scholarships and offer them higher incomes to prevent their moving into other professions.

These measures have already been considered or introduced in many other professions and, quite often, they remain just promises. Lately, debate has been growing regarding a shortage of staff, workers, and personnel in many fields, not only in Slovenia. Understaffing has affected health care, social care for vulnerable groups, education, catering and tourism, construction, manufacturing, and IT. Everybody is searching for the best, the most committed, the most dedicated workers, those who could 'contribute to the development of the profession' or, even better, generate more profit for their employer, for a reasonable income and working conditions. At the same time, the population of Slovenia remains more or less stable, admittedly also due to immigration, which is otherwise much frowned upon by society. Moreover, the population is rapidly ageing, and young people, who are fewer and fewer, are drastically changing their lifestyles and goals. Therefore, it is clear that there are increasingly fewer young people who could potentially choose to study in different fields and later enter the labour market. At the same time, the demands for infinite economic growth, which is being expected